

GURU RAMANA

Memorii și note
de S. S. Cohen

Editura Mix există pentru a aduce valoare în viața dumneavoastră

GURU RAMANA

Memorii și note
de S. S. Cohen

Traducere:

Partea I și III – Viorica Weissman

Partea II – Viorica Weissman și Sever Angel Popescu

EDITURA MIX
CRISTIAN 2015

Culegere: Viorica Weissman
Tehnoredactare și copertă: Florin Druțu
Corectură text: Corina-Ioana Zamfir și Lucian Țepeș
Consilier editorial: Florin Zamfir

Autorul și editorul nu dau niciun fel de garanții exprese sau implicite referitoare la conținutul acestei cărți. Prin urmare cititorul își asumă întreaga responsabilitate pentru utilizarea informațiilor cuprinse în această carte.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
COHEN, SULEIMAN SAMUEL

Guru Ramana : memorii și note / S.S. Cohen ; trad.: Viorica Weissman ; ed.: Florin Zamfir. - Brașov : Mix, 2015

ISBN 978-606-8460-46-8

I. Weissman, Viorica (trad.)
II. Zamfir, Florin (ed.)

294.3 Maharishi, R.
929 Maharishi, R.

Guru Ramana - Memories & Notes
By S. S. Cohen
Ninth Edition, 2009.
© Sri Ramanasramam, Tiruvannamalai, India.

Copyright © 2015 Viorica Weissman
Drepturile asupra prezentei versiuni în limba română aparțin traducătorului. Reproducerea integrală sau parțială a textului sau a ilustrațiilor din această carte poate făcută numai cu acordul acestuia.
Pentru prezenta ediție: Copyright © 2015 Editura MIX

Pentru informații actuale și comenzi vizitați site-ul nostru:
www.edituramix.ro sau contactați-ne la:
tel.: 0720 499 494; fax: 0268 257 811
e-mail: contact@edituramix.ro

Tipar executat la S.C. Ganesha Publishing House S.R.L. - București
Tel: 021 423 20 58 • Tel/fax: 021 424 98 13 • E-mail: contact@ganesa.ro
Web: www.ganesa.ro

Cuprins

<i>Nota editorului indian</i>	<i>xi</i>
<i>Prefață</i>	<i>xiii</i>

PARTEA I – Privire retrospectivă xv

I Sosirea	1
II Așteptări	5
III <i>Vanaprastha</i> – Pădurea sau Viața de ashram	7
IV <i>Yatra</i> – Pelerinaj	23
V Influența Maestrului	29

PARTEA II – Convorbiri 33

Introducere	35
I Dialoguri ușoare	39
Cel care crede în impersonal	40
Omul de afaceri	40
Pedantul	42
Misionarul	43
Filosoful	44
Omul de știință	45
Scepticul	46

II	Viață, moarte, renaștere și sinucidere	49
III	Fericire și suferință în creație.....	59
IV	<i>Karma</i>	61
V	Voință liberă, acțiune nepremeditată	63
VI	Egoul	66
VII	Pericolul filosofiei.....	71
VIII	Supunerea.....	73
IX	<i>Maya</i>	75
X	Guru-ul	82
XI	Meditația.....	86
XII	<i>Samadhi, Turiya, Nirvikalpa, Sahaja</i>	102
XIII	<i>Nirvana</i>	111
XIV	Inima, Eliberarea	113
XV	<i>Jnani-ul - Trezitul</i>	118

PARTEA III – Jurnal.....124

Introducere.....	127
Jurnal anul 1948.....	129
Jurnal anul 1949.....	145
Jurnal anul 1950.....	183
Glosar	207

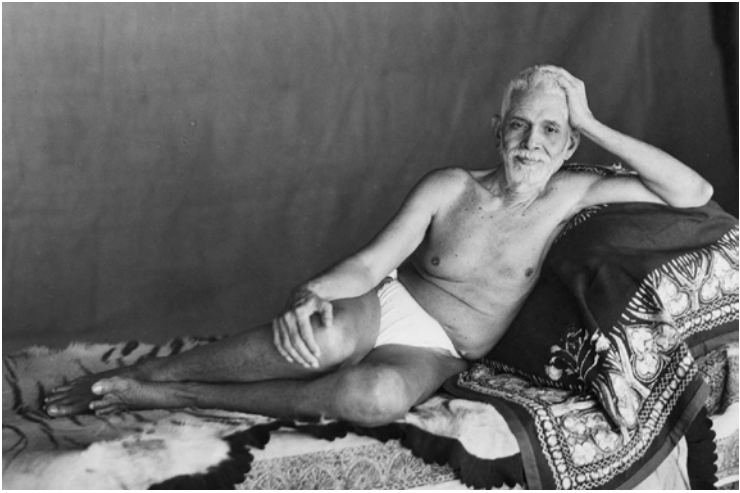

Foto: Sri Ramana Maharshi

*Lui Bhagavan,
Cel ce risipește ignoranța*

Nota editorului indian

Ne bucurăm să scoatem la lumină o nouă ediție a acestei prețioase și emoționante lucrări despre Bhagavan, scrisă de S.S. Cohen. Devot înflăcărat, autorul a avut privilegiul de a trăi în preajma Maestrului și de a-l putea observa îndeaproape, de a-i experimenta Grația și a-i studia în lumina corectă învățăturile, pe care, totodată, le-a înregistrat în întregime.

În această ediție am inclus și *Residual Reminiscences*, o carte mai mică de amintiri ale autorului despre Ramana Maharshi, nu mai puțin inspiratoare, publicată până acum separat.¹

Sperăm ca aspiranții spirituali să găsească lucrarea de față nu numai captivantă, ci și utilă în căutarea lor.

Sri Ramanasramam
Tiruvannamalai

V.S. Ramanan
Editor

---

¹ Ediția actuală în limba română nu cuprinde și traducerea *Residual Reminiscences* (n.t.).

Prefață

Această carte, așa cum indică subtitlul ei, conține câteva din amintirile mele, cât și însemnări luate când și când, în clipe de răgaz, în timpul îndelungatei mele șederi la Ramanashram.

Memoriile unei asocieri apropiate, întinse pe o perioadă de peste paisprezece ani cu renumitul Maestru Sri Ramana Maharshi sunt cu adevărat foarte bogate, totuși, dat fiind că majoritatea sunt de natură spirituală, ele vor rămâne în mare măsură neexprimate.

Partea I cuprinde aceste reminiscențe – primele mele impresii despre Maestru –, influența lui spirituală asupra discipolilor, condițiile predominante la Ashram¹ în acele vremuri, câteva reflecții și episoade autobiografice etc.

Partea a II a constă din extrase din caietele mele în care consemnam din când în când, aproape imediat ce erau rostite, răspunsurile traduse în engleză ale Maestrului. Ele acoperă practic întreaga gamă de întrebări

---

² În contextul cărții de față, scris cu majusculă, cuvântul se referă la Sri Ramanashram, ashramul lui Sri Ramana Maharshi, situat în orașul Tiruvannamalai, Tamil Nadu, India de Sud, la poalele muntelui sfânt Arunachala (n.t).

pe care un începător pe această cale și le-ar pune, și care, de fapt, au fost rostite fie de mine, fie de alții în prezența mea.

Partea a III a este jurnalul pe care l-am ținut în perioada ultimilor doi ani ai vieții Maestrului. El descrie, cu precădere, scenele finale ce vor încheia evoluția pământească de membru ilustru al divinei rase de *rishi*-i care, vreme de mii de ani, au sfințit acest pământ prin prezența și învățătura lor sublimă despre Absolut. Căutători indiferent de castă sau crez, rasă sau culoare și-au aflat în el idealul de Maestru perfect. Cu rațiunea limpede ca de cleștar a lui Gaudapada și Shankara și cu dăruire totală (*parabhakti*), neclintită și plină de pacea, Căutării supreme – specifică învățătorilor *vedantini* și căii *jnana* (cunoaștere), el satisface atât intelectul, cât și inima. Mai mult decât atât, puritatea și iubirea care iradiau neîncetat din el și-au revărsat influența lor extatică asupra tuturor celor aflați în preajma sa, justificând apelativul de *Bhagavan* care îi fusese atribuit de cei dintâi devoți ai săi pe vremea când era doar un adolescent, din considerație pentru *tapas-ul* lui auster și pentru cunoașterea originală a Absolutului de care a dat dovadă la acea vârstă timpurie.

Vellore

S.S. Cohen

Partea I

Privire retrospectivă

I

Sosirea

Zorii zilei de 3 februarie 1936 m-au întâmpinat în trăsura ce înainta clătinându-se de-a lungul drumului accidentat, întins pe două mile și jumătate, ce unește gara din Tiruvannamalai de Ramanashram. Două nopți de nesomn în tren, de la Bombay, mă lăsau acum obosit la trup și minte. Capul mi se învârtea iar simțurile îmi deveniseră confuze. Sperasem să mă pot odihni la Ashram, dar când, în sfârșit, am sosit, nu se zărea țipenie de om nicăieri. Numai-decât însă își făcu apariția un bărbat corpulent cu un cap masiv și cu buzele puternic colorate în roșu de la mestecatul continuu de *betel*. Era, după cum aveam să aflu mai târziu, „consilierul oficial” al Ashramului, care îndeplinea uneori și funcția de *sarvadhikari* (administrator) *de facto*.

- Sunteți domnul Cohen?, strigă el. Urmați-mă repede, înainte ca Maharshi să plece la plimbare.

M-am supus, din cale afară de nerăbdător să-l întâlnesc pe marele Înțelept, care vreme de trei luni îndelungate mă obsedase zi și noapte. Am fost condus către mica sală de mese la intrarea căreia mi s-a cerut să-mi scot încălțăminte. Pe când mă îndeletniceam cu desfăcutul șireturilor, ochii mi-au căzut înăuntru în încăpere asupra unui bărbat atrăgător de vârstă mijlocie, cu ochi la fel de limpezi precum razele lunii, care, acoperit doar de o *kaupina*, ședea jos pe podea în fața unei frunze aproape goale ce slujea drept farfurie. La vederea mea, schiță în semn de salut un gest din cap în modul cel mai binevoitor cu putință, arborând cel mai încântător surâs posibil ce s-ar fi putut imagina.

Era Maharshi însuși. Minteaa mea, aflată deja într-o stare de înțețoșare, deveni acum și mai confuză în graba de a intra. Dar cum șiretul ghetei mele continua să opună rezistență, am tras de el cu putere și l-am rupt. Tocmai atunci a reapărut ghidul meu, spunând:

– Dacă aveți fructe de oferit, le puteți aduce acum.

– Sunt în valiză, am replicat, afundându-mi mâinile în buzunare în căutarea cheilor.

Cheile însă dispăruseră. În graba mea de a alerga cât mai repede la Ashram, îmi alunecaseră probabil în tren sau la gară, nu mai știam unde. I-am povestit consilierului oficial toate acestea după care, uitând imediat totul, am intrat în sala de mese.

În acele vremuri exista obiceiul la Ashram ca un nou venit, cu ocazia servirii primei sale mese, să fie așezat în mod onorific în primul rând, față în față cu Maharshi, la nici patru picioare distanță de el. Frunza care îmi slujea drept farfurie și pe care fuseseră puse două plăcinte de orez, fusese amplasată conform

acestui obicei. Nu am băgat în seamă plăcintele, deși degetele mele le apucaseră, îndreptându-mi în schimb privirea în întregime asupra chipului învăluit în calm al lui Sri Bhagavan. Tocmai terminase de mâncat și înfășura cu încetineală o frunză de *betel*, ca și cum ar fi voit să îmi ofere în mod deliberat ceva mai mult timp în compania lui, când iată că pe o ușă dosnică ce slujea drept trecere către mica bucătărie, își făcu apariția un bărbat care, cu voce joasă, îi șopti ceva în tamilă, din care nu am înțeles decât un singur cuvânt: „chei”. După aceea Maharshi se ridică și, aruncându-mi o privire în semn de rămas bun, părăsi încăperea. După ce am mâncat în grabă o jumătate de plăcintă și am sorbit la repezeală ceaiul din câteva înghițituri, am pornit în căutarea camerei în care fusese dus bagajul meu. Dar vai, nu puteam face nici măcar baie, iar de schimbam hainele nici nu putea fi vorba – totul rămăsese încuiat în valize. Mă simțeam teribil de stânjenit și tocmai începusem să mă gândesc la o modalitate de a le sparge pentru a le putea deschide, când cineva tocmai anunță că Sri Maharshi se îndrepta către Sala de *darshan*. Încetând să mă mai gândesc la orice altceva, am dat fuga direct la Sală așa cum eram, îmbrăcat în costum și cu pălăria pe cap. În spatele meu, cu pași înceți dar fermi, înainta calm silueta înaltă, impresionantă a lui Maharshi.

Mă aflu în Sală doar eu împreună cu el. Bucuria și pacea mi-au inundat ființa – nu mai încercasem niciodată înainte un astfel de sentiment sublim de puritate și stare de bine în simpla vecinătate a unui om. Minte mea se afundase deja în profunda lui contemplație – a lui nu ca trup, deși și în această privință era splendid

alcătuit și avea trăsături frumoase –, ci ca principiu imaterial care se făcea atât de intens resimțit, în pofida handicapului constituit de substanțialul vehicul material pe care îl purta. Când, după o vreme, am redevenit conștient de ambianța în care mă aflam, l-am văzut privindu-mă cu ochi mari, pătrunzători, radiind cu zâmbete divin mângâietoare, de o inocență copilărească. Am simțit deodată ceva alunecându-mi în poală, și în același timp un clinchet de chei îmi atinse auzul – cheile mele!

Extrem de nedumerit, mi-am îndreptat privirea înspre Maharshi. Pe ușa din spatele meu își făcu apariția bărbatul care îmi aruncase cheile – Sri Ramaswami Pillai. El povesti cum mersese la gară pe bicicletă, iar acolo îl întâlni pe șeful de gară ce părea să îl aștepte chiar pe el. Se întâmplase ca în cele câteva minute în care trenul staționase în gară, un călător să intre, în mod providențial, chiar în compartimentul din care coborâsem eu și, văzând cheile pe banchetă, să le ia și – minune a minunilor –, să alerge cu ele la șeful de gară și să i le înmâneze. Acesta, într-o străfulgerare de intuiție ieșită din comun, deduse că mănunchiul de chei trebuie să fi aparținut călătorului sosit în vizită la Ashram pe care îl văzuse de dimineață coborând din tren, iar în tot acest timp așteptase să apară cineva care să le revendice.

O înlănțuire de miracole neașteptate s-au derulat în scurtul interval de nici o oră și jumătate, de care – absorbit cum eram de personalitatea fermecătoare a acestui magnific magnet uman, Sri Ramana Bhagavan – am fost, în mod extatic, ignorant.

E de prisos să adaug că din ziua aceea Ramanaashram a devenit pentru totdeauna căminul meu.

Așteptări

Zilele se topeau în săptămâni, săptămânile în luni, iar străinul continua să aștepte nerăbdător Marea Experiență: fiecare zi era *ziua* și fiecare moment, *momentul*. Indianul nu se grăbește niciodată: își cunoaște bine lucrarea și, privind meditativ înainte, își continuă practica plin de nestrămutată încredere. În schimb, străinul, deprins cu lucrul după un orar prestabilit, fixează date și stabilește ore ca pentru o întâlnire. La bătaia gongului, el își aranjează ținuta și se așează, închide apoi ochii, așteptând, neclintit, întâlnirea. Gongul bate din nou, el deschide ochii și se ridică, eliberându-se din încordare și amânându-și speranța pentru seară sau pentru a doua zi de dimineață; și în felul acesta, iar și iar, o ia de la capăt.

După multe luni scurse astfel, fără ca nimic senzational să se fi întâmplat, străinul strigă cu toată fervoarea sufletului său: „Când, O, Doamne, când?”. Dar iată câte se petrecuseră cu el! Privi în urmă înspre vechiul lui sine, apoi privi înspre cel de acum – ce schimbare,

Dumnezeule mare! Și s-a minunat ce s-o fi putut întâmpla în cele șase luni atât de scurte! După aceea Marea Taină s-a relevat: influența tainică a Omului Divin, în al cărei ocean radiant se scăldase zilnic; întâlnirea, la urma urmei, avusese loc, deși străinul nu fusese conștient de el.

3

Vanaprastha – Pădurea sau Viața de ashram

Așa a început *vanaprastha* pentru pelerin; încet, spiritul ei i-a cuprins sufletul flămând. Pentru corp viața cea nouă era dură, iar schimbarea foarte drastică. O particularitate salvatoare a Ramanashram-ului era aceea că, spre deosebire de alte ashramuri, nu existau niciun fel de constrângeri, niciun program de urmat, nu se organizau întruniri, grupe de studiu sau *bhajan*-uri la ore fixe, trupul fiind astfel scutit de obligația de a se trezi devreme în fiecare dimineață sau de a fi prezent într-un anumit loc la o oră incomodă și așa mai departe. Bhagavan nu a considerat niciodată necesară instituirea de reguli sau norme care să controleze viața discipolilor săi, rămânând astfel cel mai liberal între guru-și; mai mult decât atât, nu credea într-o

disciplină comună, impusă, întrucât el însuși atinsese starea supremă fără a fi practicat vreuna, descoperind prin proprie experiență adevărul implicit conform căruia Realizarea răzbate la suprafață dinăuntru la momentul potrivit, printr-un act spontan și liber, asemănător îmbobocirii și înfloririi unei plante.

Este adevărat însă că nu toți căutătorii spirituali sunt la fel de maturi pe cât a fost Bhagavan în cel de-al șaptesprezecelea an al vieții sale, când fluxul Realizării l-a inundat subit, așadar acestora le este necesară o disciplină care să le transforme viața lumească dezorganizată și lipsită de metodă cu care s-au deprins într-aceea a unui yoghin capabil de autocontrol. Totuși, o disciplină impusă din afară nu poate da roadele dorite și nici nu poate dăinui. E lucru știut că singura disciplină care nu poate eșua este cea autoimpusă, adoptată în mod natural și pusă cu ușurință în practică prin însăși dorința intelectului trezit. Bhagavan a lăsat așadar discipolilor săi libertate totală, permițând fiecăruia să își modeleze singur viața cât putea de bine. Această libertate exterioară m-a ajutat considerabil în traversarea cu bine a primelor luni dificile din noua mea viață.

Întreaga lună februarie a anului 1936 am petrecut-o la Ashram într-o cameră complet goală, cu podeaua acoperită de nisip și având pereții și tavanul din frunze de palmier. În luna martie – așa cum se va relata în capitolul următor – am început construcția unei mici colibe în vecinătatea Ashramului, care urma să-mi servească de cămin și în care m-am mutat de îndată ce a fost gata. Însă abia dacă stăteam înăuntru pe timpul zilei: mintea mea era fixată în întregime asupra

Maestrului; îmi petreceam așadar zilele și o parte din noapte în Sala în care trăia și dormea el.

Ședeam în tăcere, ascultând convorbirile lui Maharshi cu vizitatorii și urmărindu-i răspunsurile care, din păcate, nu întodeauna erau traduse în engleză, ci doar când și când, îndeosebi în cazurile în care interlocutorul era indian din nord sau străin. Răspunsurile lui, continuă sursă de încântare, erau de fiecare dată pline de proștețime și viață. În tăcere, nu mai puțin decât prin vorbire, influența lui era atot-pătrunzătoare. Pentru mine acest lucru era cât se poate de evident, mai ales la început, prin contrast cu îmbulzeala și forfota vieții căreia tocmai îi întorsesem spatele, cu energia irosită, falsele valori, așteptările prostești, absurde, de la idealuri care sunt în sine deșarte, frunze uscate în vânt; sau cu relațiile jalnice cu oameni cu care avem atât de puțin în comun, cu conveniențele sociale rânduite de generații întregi de egotism, convenție și superstiții, ca să nu mai vorbim de confuzia generată de politică, rang și bogăție, ca și de ura sau gelozia amară pe care acestea le stârnesc în inimile oamenilor. Nu-i de mirare așadar că Bhagavan apare minților serioase drept o oază de pace, un far luminos într-o, de altminteri, impenetrabilă beznă.

Bhagavan se bucura la vremea aceea de sănătatea robustă, fără cusur a vârstei mijlocii, când își putea permite cu ușurință să stea la dispoziția devoților la orice oră din zi și din noapte. Anii 1936-1938 au fost ani cu adevărat fericiți pentru noi, când ne puteam aduna în jurul sofalei sale și conversa cu el ca și cu un părinte iubitor, spunându-i toate necazurile noastre și arătându-i fără rezerve și fără a întâmpina vreo opreliște, scrisorile noastre. După opt seara rămâneau

în sală doar rezidenții locali, și atunci ne așezam cu toții în jurul lui ca pentru o șuetă în sânul familiei, care se prelungea până în jurul orei zece. Acestea erau ocaziile când ne istorisea povestiri din *Purana* ori din viețile sfinților și ale înțelepților și când deveneam martorii unor trăiri emoționale de o acută intensitate, provocate de descrierea scenelor de *bhakti* profund sau a marilor tragedii umane la care era sensibil până la extrem. Vârsa apoi lacrimi pe care se străduia în van să le ascundă. Unele dintre povești sunt remarcabile, cum de neuitat a rămas și cea de mai jos:

Cu veacuri în urmă trăia în Benares, sau poate în apropiere de Benares, un mare *bhakta* (devot) pe nume Kabir. Deși posedea *siddhi* (puteri supranaturale), el își câștiga existența din țesut. Într-o zi, pe când lucra la războiul său de țesut, unul dintre discipoli dădu buzna în încăpere și, agitat peste măsură, îi zise: „Domnule, se află în stradă un jongler măiestru care atrage mari mulțimi de oameni făcându-și bastonul să stea perfect drept în aer.” Atunci Kabir care, ca toți adevărații sfinți și înțelepți, descuraja expunerea în public de puteri supranaturale, dorind să-l facă de rușine pe acel om, dădu fuga afară cu un ghem mare de ață în mână. La vederea bambusului lung atârând liber în aer, el aruncă spre cer ghemul care continua să urce tot mai sus, desfășurându-se până ce întreg firul ajunsese să stea vertical fără niciun fel de suport, atingând o înălțime mult mai mare decât bastonul jonglerului. Toți cei de față, inclusiv jonglerul, rămaseră muți de uimire.

În acest punct al povestirii ochii lui Bhagavan mimau uimirea, în timp ce mâna îi rămase întinsă deasupra capului în aceeași poziție în care trebuie s-o fi ținut Kabir atunci când aruncase ghemul în aer.

Cu o altă ocazie, Bhagavan recita din memorie un poem al unui sfânt *vișnuit* în care apăreau cuvintele: „Cuprinde-mă în îmbrățișarea ta, O Doamne”, când deodată brațele lui Bhagavan se uniră într-un cerc cuprinzând golul din fața lui, în vreme ce ochii îi străluceau de ardoare devoțională, iar vocea îi tremura de suspine înăbușite ce nu au putut scăpa observației noastre. Era fascinant tabloul lui Maharshi interpretând și trăind cu asemenea intensitate fragmentele pe care le relata.

Pe timpul nopții câțiva dintre discipolii și îngrijitorii săi personali rămâneau să doarmă în sală, direct pe podea. Bhagavan avea somnul foarte ușor; se trezea din când în când, și aproape întotdeauna găsea un însoțitor complet treaz în apropiere cu care să schimbe câteva cuvinte, iar după aceea adormea din nou. Obişnuia să iasă afară câteva minute o dată sau de două ori pe noapte, iar la ora cinci dimineața micul grup care sosea din oraș pentru psalmodierea *Vedelor* îl găsea complet treaz, conversând calm și cu glasul ușor și domol. Urma *parayanam*, timp de aproape o oră, pe durata căreia păstrau cu toții tăcerea iar Bhagavan ședea, de cele mai multe ori, cu picioarele încrucișate, ascultând complet interiorizat. La sfârșit, când se termina psalmodierea, mergea să facă baie, urma apoi micul dejun iar după aceea pornea într-o scurtă plimbare pe munte din care se întorcea în jur de șapte și jumătate, oră la care vizitatorii și devoții – bărbați, femei și copii – începeau

să se scurgă înăuntru până ce, spre ora nouă, sala se umplea în întregime. Această oră a dimineții, când se intona *parayanam*, era timpul cel mai potrivit al zilei pentru meditație: adunarea nu era numeroasă, femeile și copiii nu sosiseră încă, vremea era încă răcoroasă, iar mintea nu apucase să iasă complet la iveală dând frâu liber pornirilor sale obișnuite. Deasupra tuturor strălucea Bhagavan, adâncit în *samadhi*-ul a cărui pace învăluia întreaga sală și penetra meditația discipolilor. Eu, din nefericire, nu puteam ține pasul cu această prezență, neputând beneficia de ea nici măcar fiind atât de aproape, deoarece mintea mea înota încă în ceața somnolenței. Făcând parte dintotdeauna dintre aceia care nu dorm bine noaptea, nu reușeam niciodată să întregesc cele șase ore necesare de somn înainte de ora șase dimineața. O altă tendință pe care nu am putut-o depăși complet a fost intoleranța la zgomotul de care sala era arareori lipsită. Pe lângă accesul liber în sală al tuturor fără excepție, exista și libertatea de a cânta, care nu o dată te lua prin surprindere, mai ales în momentele în care sala era cufundată în liniște iar atmosfera era adecvată meditației. Se întâmpla să izbucnească deodată de undeva din vreun ungher al sălii câte-o voce de soprano intonând un imn oarecare sau recitând vreo *shloka* într-una dintre limbile vorbite în sudul Indiei, pentru a fi urmată de vreun tenor sau un alt soprano, de multe ori aceștia părând să fie în competiție cu vreun coleg de breaslă, lucrurile continuând astfel până la ora la care Bhagavan ieșea de regulă afară. (*Orarul său obișnuit de ieșit din sală era următorul: câteva minute la zece fără un sfert, masa de prânz la ora unsprezece, urmată de plimbarea zilnică în Palakottu, o plimbare pe colină la cinci fără un sfert*

după amiază înaintea vedei parayanam de seară, și cina la ora șapte seara.) Tot ce puteam face în acele răstimpuri era să mă mențin într-o stare semi-contemplativă sau de reflectare, rezervând meditația serioasă pentru solitudinea tăcută a camerei mele. Maiorul Chadwick, singurul rezident străin la acea dată, care mă precedase la Ramanashram cu exact trei luni, se minuna cum de puteam oare medita în camera mea. Am replicat exprimându-mi la rândul meu uimirea cum se putea el concentra serios în mijlocul aceluși tumult în care era învăluită sala. Până și într-o chestiune atât de mărunță ca aceasta se poate observa cum se fac resimțite idiosincraziile individuale. Acele ore singuratice de meditație le smulgeam din timpul în care Bhagavan era pe afară.

O dată la două zile, mergeam de unul singur dis-de-dimineață în *pradakshina*, un traseu non-stop care se întindea pe o lungime de opt mile, al cărui parcurs îmi lua exact trei ore. Această practică avea beneficiul ei special. La ora aceea matinală eram de regulă într-o stare de meditație-în-mers, mai cu seamă că în mod deliberat făcusem din aceasta un obicei. Beneficiile unei practici regulate în *sadhana* sunt în acest caz în întregime adevărate. Un alt factor favorabil unei *pradakshina* reușite - iar pentru mine, cel mai însemnat - a fost hotărârea fermă de la bun început de a nu privi retrospectiv, de a nu privi înapoi asupra trecutului în timpul celor trei ore de mers. Puteam să privesc într-o parte sau alta, dar nu permiteam niciodată amintirilor să-mi ruineze liniștea. De fiecare dată când îmi surprindeam memoria furișându-se, îmi refocalizam numaidecât atenția asupra ritmului pașilor, până ce mintea își redobânda starea de calm. Oboseala

parțială resimțită în jumătatea a doua a traseului inducerea automat, fără prea mult efort, starea de repaus mental. Într-un anume fel, această practică lucra minunat de bine în cazul meu.

Vorbind de retrospectivitate, trebuie să avertizăm *sadhaka* asupra subterfugiilor memoriei, nimic mai distructiv și mai dăunător păcii minții necesare într-o *sadhana* reușită. E întotdeauna binevenită poava de a ne reține de la privirea înapoi către trecut, cu încercările și erorile lui, cu întreg cortegiul de poveri și scăpări, regrete, temeri, pasiuni, iubire și ură, tragedii personale și așa mai departe. Totul este praf, totul este efemer, inclusiv legăturile omenesti aparent indisolubile, și cu atât mai mult bogăția sau faima, așadar nimic nu merită nici cel mai mic regret. Nimic nu e neschimbător sau durabil, cu excepția stării naturale de existență pură.

Un alt factor de perturbare a liniștii în sală îl constituia distribuirea pe loc a ofrandelor aduse de vizitatori, indiferent că era vorba de fructe de mango, stafide, zahăr candel, curmale sau uneori doar orez pufos. Ofranda, atinsă și gustată mai întâi de Bhagavan, făcea de obicei ocolul sălii, întâmplându-se de multe ori ca, spre bucuria lor, cei adânciți în meditație vreme de-o oră sau mai mult să descopere, atunci când deschideau, ochii, mici produse comestibile, puse fie în poală, fie alătura pe jos. Acestui obicei i s-a pus capăt, pe bună dreptate, în 1938, când toate ofrandele au început să fie colectate și distribuite în sala de mese la orele programate sau oferite oaspeților care nu se putuseră acomoda cu mâncarea obișnuită.

Afluența continuă de vizitatori era ea însăși de un anumit ajutor, prin aceea că permitea mult necesara relaxare într-o viață de altminteri destul de tensionată. În al doilea rând, problemele specifice pe care vizitatorii le aduceau cu ei, erau în sine un exercițiu util, un studiu al minții umane și al nenorocirilor fără de sfârșit la care aceasta este supusă. Problemele minții, ca și factorii care le dau naștere, sunt infinit mai numeroase comparativ cu diversitatea în care universul fizic se dezvăluie simțurilor omenești. Mai mult decât atât - observarea manierei de o deosebită măiestrie în care Bhagavan aborda aceste chestiuni constituia *sadhana* în sine. Rațiunea însăși era esența argumentelor sale. În timp ce răspunsul ultim la toate întrebările rămânea întotdeauna același, și anume „descoperă cine ești”, el întâmpina interlocutorul mai întâi pe propriul său teren și abia după aceea îl călăuzea cu delicatețe înspre sursa de rezolvare a tuturor problemelor: Sinele, a cărui realizare, susținea el, este panaceul universal. Psihologii se ocupă exclusiv de funcționarea minții, în timp ce Bhagavan are ca obiectiv direct sursa, mintea ca atare și izvorul acesteia - Sinele. Era o minune cum toți vizitatorii rămâneau întotdeauna plăcut impresionați de el, de multe ori nesesizând devierea din răspunsurile lui. Oamenii consideră *siddhi*-i drept marcă a Perfecțiunii, puțini înțelegând influența subtilă a adevăratei Ființe Perfecte care, fără a face uz în mod deliberat de miracole, determină transformarea celor cu care vine în contact. Acest lucru este cu atât mai proeminent în cazul discipolilor ingenui pe care, în fapt, fie îi aduce în starea de *mukta*, fie îi situează ferm pe calea către *mukti*, acte de care *siddhi*-i sunt complet

incapabili. Mulți dintre cei care au avut inestimabilul privilegiu al unei șederi îndelungate alături de Bhagavan stau mărturie binecuvântării pe care simpla sa prezență le-a conferit-o. Acesta este *siddhi*-ul suprem și autentic care însoțește în permanență *jnana* (cunoașterea Sinelui sau Perfecțiunea Absolută).

Când audiența se împuțina, Maestrul rememora uneori, plin de umor, perioada primilor ani de școală și ai vieții de acasă sau nenumăratele sale experiențe pe colină cu *sadhu*-și, devoți etc. Una dintre povestiri relatează un „miracol” pe care îl înfăptuise odată pe când era la Skandashram. Într-una din zile, mama sa plecă în oraș lăsându-l într-o stare de *samadhi* profund, încuiat într-o încăpere a cărei ușă avu grijă să o zăvorască pe dinafară; la întoarcere, spre marea ei surpriză, îl găsi șezând în grădină sub un pom, cu ușa încă zăvorâtă, exact așa cum o lăsase la plecare. Impresionată peste măsură de acest miracol, îl povestea oricui se întâmpla să îi iasă în cale. Adevărul este că - după cum a mărturisit ulterior Bhagavan - el fusese acela care scosese ușa din balamale pe dinăuntru iar după aceea o puse la loc, pe dinafară, așa cum fusese mai înainte.

Maestrul revenea adesea în povestirile sale asupra perioadei de început a vieții lui în marele templu Arunachaleswara, etapă care marchează cel dintâi an al evadării sale la Tiruvannamalai (1896). În timp ce micuții străzilor îl necăjeau, adulții educați, deși era încă la vârsta adolescenței, îi purtau mult respect, cei pioși căutându-i aproape zilnic compania pe treptele templului Subramanya. Doi avocați se dovediră deosebit de stăruitori în acest sens. Odată, cu ocazia unui

festival hindus, aceștia pregătiră un mare festin, hotărâți fiind să îl aibă oaspete, însă invitația lor se izbi de tăcerea lui neclintită, indiciu limpede al refuzului. Nu le rămase altă alternativă decât aceea de a se sluji de forță, ceea ce au și făcut, unindu-și mâinile și ridicându-l fizic pe sus până ce el nu avu încotro decât să accepte să-i însoțească. După mărturiile lui Bhagavan, aceasta a fost singura casă din Tiruvannamalai în care a intrat vreodată pentru a fi ospătat. Se mai întâmplase odată să fie făcut pachet și transportat cu o ricșă venită anume pentru a-l aduce la o masă, nu într-o casă particulară însă, ci în *Ishanya Mutt* - o instituție asemănătoare cu un ashram pentru *sannyasin*-ii care aparțineau unei anumite caste, situată în partea de nord a orașului.

Ulterior a intervenit o discontinuitate pe termen relativ lung în cursul vieții mele la Tiruvannamalai. Spre sfârșitul anului 1938 am simțit nevoia de a pleca pentru o vreme, așa cum se va relata în capitolul următor - nu pentru a-mi abandona *sadhana*, ci, dimpotrivă, pentru a preîntâmpina degradarea ei în rutina fadă, monotonă în care mă temeam că ar fi putut decădea, și pentru a evita secătuirea inspirațiilor perene atât de necesare în eforturile spirituale neîntrerupte. Așadar mi-am planificat un sejur de voie în sudul Indiei. Am vizitat diverse temple și am zăbovit perioade mai mult sau mai puțin îndelungate în locurile sfinte, după cum mă purtau stările de spirit. Am fost bine primit peste tot. Niciunde nu s-a întâmplat ca vreun templu să-și închidă ușile în fața mea, așa cum se proceda în cazul celor care nu erau hinduși. Oriunde mergeam numele lui Bhagavan lucra ca o vrajă, mai ales că adoptasem portul indian încă de la început (1936) și

căutam găzduire numai în zonele locuite de brahmani, aderând în întregime la alimentația lor pur vegetariană. Mai mult decât atât, în acea perioadă renunșasem să port încălțăminte, mă îmbăiam în bazinele de apă ale hindușilor și participam la slujba de seară în temple, aplicându-mi cenușa tradițională pe brațe și pe frunte. Toate acestea s-au dovedit benefice în acea etapă a *sadhanei* mele. Sfârșitul anului 1939 m-a găsit debarcând la Kanhangad pe coasta de nord a Keralei, la Anandashram, ashramul al cărui conducător divin este Swami Ramdas. Plănuisem să rămân vreme de câteva săptămâni, dar s-a întâmplat să zăbovesc acolo mai mult de opt luni.

Anandashram este foarte frumos situat. La răsărit se întinde pieziș un mic șirag de dâmburi înverzite aproape tot timpul anului datorită ploilor torențiale care cad în zonă în perioada celor două sezoane musonice. Înspre apus, pe o întindere de aproape patru mile, șesul coboară domol către mare, peste câmpuri presărate ici colo cu colibele localnicilor, cu livezi de cocotieri și plantații de tutun între care se întrezărește fâșia îngustă a unui orașel cu mult mai mic decât Tiruvannamalai. Departe de drumul public, ashramul se bucură de o simplitate idilică, naturală, plăcută și liniștită, ceea ce făcea din el locul potrivit de retragere pentru mine la vremea aceea. Așadar locul mi-a plăcut și am hotărât să-mi prelungesc șederea, făcându-mi lucrarea interioară în maniera mea proprie. Până și atmosfera specifică a acestui ashram se potrivea stărilor mele de atunci. La scurtă vreme am început să discern diferența fizică între el și Ramanashram și am fost extrem de amuzat să sesizez modul în care mă afecta Ramdas. Îmi scotea în

evidență tendințele adolescentine care îmi produsese rău uneori destule neajunsuri și pe care mă străduisem să le îndrept – locvacitatea, pripa în acțiune, temperamentul repezit, sensibilitatea excesivă la zgomot, accesele de timiditate paralizantă și altele. Petrecusem ultimii cincisprezece ani (din 1925) în relativă solitudine și liniște, din care însă Anandashram m-a smuls readucându-mă, pentru o bună parte a timpului petrecut acolo, la spontaneitatea adolescenței mele, deoarece în prezența lui Ramdas inima exulta, se umplea de fericire, ceea ce amintește de *lila* lui Krishna la Brindavan. Bucuria pătrundea totul: colinele, vitele ieșite la păscut, chipurile celor din jur, până și aerul pe care-l respirai – totul inspira bucuria, totul inspira *Ram*-ul lui Ramdas. În viața spirituală a unora dintre discipoli elementul cel mai însemnat îl constituie *bhakti* ingenuu, acela în care nu se ține seama de etichete sau de rang și de care Anandashram era fără îndoială încărcat peste măsură, acel *bhakti* special, hrănit de – și prin – bucurie. Bucuria și iubirea răzbăteau din fiecare por al ființei lui Ramdas, contaminând totul în preajma sa.

În iulie 1940 când m-am reîntors la Ashramul meu izbucnise deja cel de-Al Doilea Război Mondial, iar bezna învăluia inimile și mințile oamenilor. Peste Varșovia bombele cădeau în rafale. Polonia și Cehoslovacia fuseseră cucerite. Milioane de oameni nevinovați – bărbați, femei, copii – erau transportați către lagărele de concentrare în scopuri cumplite. Linia Maginot fusese anihilată și se prăbușise, iar Parisul căzuse în fața armatei puternice a cotropitorului.

Mă așteptasem ca la sosire să întâlnesc în viața Ramanashram-ului semne specifice acestei devastări

uriașe, însă nu se zărea nici urmă, cu excepția, spre surprinderea mea, a unei rate duble a fluxului devoților. Singura schimbare fizică pe care am observat-o era cea legată de corpul Maestrului, care începuse să trădeze semnele înaintării în vârstă, fapt ce determinase conducerea să reducă orele de acces ale publicului pe durata nopții. Pentru prima oară în istoria Ashramului ușile se închideau la amiază timp de două ore pentru odihnă. Bhagavan la început a obiectat, însă curând s-a împăcat cu situația, înțelegând că era oarecum justificată.

Valul de vizitatori continua să crească astfel că, în scurt timp, găsirea unui loc de stat jos și accesul direct la Maestru în legătură cu problemele personale deveniseră dificile. De fapt, după noile reguli, scrisorile și articolele scrise de devoți trebuiau să treacă cenzura biroului înainte de a-i putea fi arătate, fapt care nu era lipsit de justificare. Câțiva devoți, profitând de firea plină de compasiune a Maestrului, începuseră să-i trimită lungi scrisori ce se întindeau pe câteva pagini, într-un scris foarte mărunț, relatând dificultăți banale, neînsemnate, adesea imaginare, ale practicii spirituale, pagini pe care Maestrul își încorda ochii vreme de o oră sau două pentru a le putea descifra. Era din cale afară de meticulos pentru a lăsa chiar și un singur cuvânt necitit, fapt care îi încuraja pe aceștia să compună scrisori încă și mai lungi și pe deasupra zilnic, închipuindu-și că epistolele lor trebuie să fi fost de mare interes pentru Bhagavan. Ca urmare, conducerea a găsit imperativă fixarea unei interdicții în ceea ce privește scrierea și înmânarea oricărui tip de corespondență direct lui Maharshi.